

Δραστηριότητα 7.3. – Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές αναστοχάζονται πάνω στις προσωπικές τους στάσεις και τις εκφράζουν ελεύθερα.
	Οι μαθητές μπορούν να ακούνε τους συμμαθητές τους, ανεξάρτητα από το αν συμφωνούν μεταξύ τους ή όχι.
Υλικά	Σειρά από φυλλάδια για τους μαθητές: «Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή».

Σημείωση για τον/την εκπαιδευτικό

Πληροφορίες για βασικές πολιτικές στάσεις

Η στάση είναι μια τάση για την έκφραση μιας άποψης ή την υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς συγκεκριμένου τύπου. Προκύπτει από την κοινωνική ένταξη και την προσωπική ιστορία του καθενός, και είναι, κατά συνέπεια, λιγότερο συνειδητή από την ιδεολογία. Οι στάσεις καθοδηγούν τις αντιλήψεις, τις κρίσεις και τις πράξεις μας.

Ο σκοπός της δραστηριότητας είναι να δει ο μαθητής, με βάση την έκφραση των απόψεων, σε ποιον βαθμό είναι υπέρ ή όχι της κοινωνικής αλλαγής. Η αλλαγή από μόνη της δεν είναι ούτε καλή ούτε κακή, και ο σκοπός δεν είναι να κρίνουμε τους μαθητές, πόσω μάλλον να τους αξιολογήσουμε. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη το γεγονός πως τα αποτελέσματα μιας τέτοιας «πολιτικής δοκιμασίας λυδίας λίθου» δεν θα πρέπει να ληφθούν πολύ σοβαρά, ιδιαίτερα αν οι μαθητές δεν έχουν πλήρη επίγνωση των συνεπειών που εμπλέκονται σε κάποια δήλωση του ερωτηματολογίου.

Το πραγματικό ερώτημα είναι: γιατί, τι, πότε και πώς να αλλάξει κάτι. Τα μοντέλα της πολιτικής σκέψης που χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές στάσεις έχουν αναπτυχθεί από την εποχή της Γαλλικής και της Αμερικανικής επανάστασης. Το ακόλουθο σχεδιάγραμμα μπορεί να χρησιμεύσει ως πρόχειρη κατευθυντήρια γραμμή, αλλά δεν μπορεί να αντικαταστήσει την ανάγνωση των αυθεντικών πηγών.

Μια προοδευτική στάση οδηγεί στην πεποίθηση πως οι αλλαγές είναι επιθυμητές. Μπορεί να είναι επαναστατική ή μεταρρυθμιστική, ανάλογα με την αντιλαμβανόμενη ανάγκη και τα μέσα που χρησιμοποιούνται. Για την επαναστατική στάση, ακόμα και η βία δεν αποκλείεται αν θεωρηθεί απαραίτητη. Για μια μεταρρυθμιστική στάση επίσης, η αλλαγή είναι επιθυμητή, αλλά χωρίς ριζική ρήξη με το παρελθόν.

Μια συντηρητική στάση, από την άλλη πλευρά, δίνει αξία στην παράδοση, και δείχνει προτίμηση στην εμπειρία παρά στη θεωρία. Μπορεί να είναι υπέρ της ισχύουσας κατάστασης ή να είναι αντιδραστική. Το να είναι υπέρ της ισχύουσας κατάστασης σημαίνει να θεωρεί πως αν και ατελής, η παρούσα κατάσταση είναι αποδεκτή. Η οργανική ανάπτυξη μπορεί να υποστηριχθεί ως ο τρόπος της αλλαγής (Edmund Burke). Μια θεμελιώδης ανησυχία είναι να διατηρηθεί το κράτος δυνατό κι ευέλικτο, για να μην παραφορτωθεί από επιμέρους συμφέροντα και υπερβολική συμμετοχή. Ο αντιδραστικός άνθρωπος, παρόλα αυτά, αρνείται την παρούσα κατάσταση πραγμάτων: θεωρεί πως ήταν λάθος να πραγματοποιηθούν αλλαγές κατά πρώτον, και επιθυμεί να επιστρέψει σε μια προηγούμενη κατάσταση.

Οι επαναστατικοί και οι αντιδραστικοί τείνουν να είναι δογματικοί, δηλαδή φονταμενταλιστές, το οποίο σημαίνει πως υπερασπίζονται μια θέση πάνω σε μια ιδεολογική βάση, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τη σημερινή πραγματικότητα.

Οι άλλοι είναι περισσότερο πραγματιστές, και καθορίζουν τις θέσεις τους με βάση την ανάλυση των άμεσων συνεπειών.

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρόχειρη κατευθυντήρια γραμμή για να κάνει τους μαθητές να αντιληφθούν την ύπαρξη διαφορετικών μοντέλων πολιτικής σκέψης, και να συνειδητοποιήσουν τις προσωπικές τους προτιμήσεις και τάσεις. Στην πολιτική ζωή, οι πολιτικές στάσεις θα βρεθούν συχνά να μοιάζουν με ένα μείγμα πολιτικής μεταξύ διαφορετικών βασικών μοντέλων πολιτικής σκέψης, όπως, για παράδειγμα, μπορεί κανείς να επιχειρηματολογεί σε νεοφιλελεύθερες, οικολογικές ή τεχνοκρατικές βάσεις.

Διαδικασία

1. Οι μαθητές απαντούν στις ερωτήσεις. Πριν από κάθε δήλωση γράφουν έναν αριθμό ως ένδειξη της στάσης τους. Ο κωδικός που χρησιμοποιούν είναι ως εξής:

5 – Είμαι απόλυτα υπέρ της δήλωσης.

4 – Είμαι λίγο πολύ υπέρ της δηλωμένης άποψης.

3 - Είμαι λίγο πολύ ουδέτερος όσον αφορά τη δηλωμένη άποψη.

2 - Είμαι λίγο πολύ ενάντια στην άποψη.

1 – Είμαι απόλυτα ενάντια στη δήλωση.

2. Οι μαθητές βρίσκουν το συνολικό τους σκορ, το οποίο υποδεικνύει την πολιτική τους στάση.

100-80: επαναστατική

80-60: μεταρρυθμιστική

60-40: υπέρ της ισχύουσας κατάστασης

40-20: αντιδραστική

Υπάρχουν αποκαλυπτικές αποκλίσεις μεταξύ των μαθητών, ιδίως μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών;

Επέκταση

Δουλεύοντας με κείμενα: ανάλογα με το πώς χρησιμοποιείται αυτή η δραστηριότητα - ως εισαγωγική ή ως άσκηση μετάβασης - συνιστάται να έχει προηγηθεί ή να ακολουθεί εργασία με κείμενο. Για προχωρημένες τάξεις, θα μπορούσαν να επιλεχτούν αποσπάσματα από συγγραφείς, όπως ο Locke, ο Burke ή ο Marx. Επιπλέον, ή ως εναλλακτική λύση για μικρότερους μαθητές, θα ήταν κατάλληλες δηλώσεις από πολιτικούς ή εκπροσώπους κομμάτων πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα.

Επίσης, βλ. την επόμενη δραστηριότητα.

Παραλλαγή

Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να διατυπωθούν με βάση πιο τοπικές ανησυχίες. Οποιαδήποτε από αυτές τις ερωτήσεις μπορεί να χρησιμεύσει ως σημείο εκκίνησης για συζήτηση.

ΥΛΙΚΑ

(βλ. επόμενη σελίδα)

Φυλλάδιο μαθητών

Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή

1. Μια γυναίκα θα πρέπει να μπορεί να κάνει στείρωση χωρίς την άδεια του συζύγου της.
2. Πληροφορίες για την αντισύλληψη θα πρέπει να είναι διαθέσιμες, κατόπιν αιτήματος, σε όλα τα νεαρά κορίτσια άνω των δεκατεσσάρων ετών.
3. Τα μαλακά ναρκωτικά θα πρέπει να νομιμοποιηθούν.
4. Στις δημοκρατίες, τα δημοψηφίσματα θα πρέπει να είναι δυνατά μετά από λαϊκή απαίτηση.
5. Οι εγκληματίες χρειάζονται ιατρική περίθαλψη, παρά τιμωρία.
6. Η θανατική ποινή θα πρέπει να καταργηθεί εντελώς.
7. Οι μεγάλες εταιρίες θα πρέπει να εθνικοποιούνται.
8. Οι γάμοι μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου θα πρέπει να είναι νόμιμοι.
9. Δεν θα πρέπει να υπάρχει καμία προδιαγραφή ως προς το φύλο στις προσφορές εργασίας.
10. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα θα πρέπει να απαγορευτούν. Είναι καθήκον του κράτους να βοηθάει τους μη προνομιούχους.
11. Το μέσο άτομο δεν χρειάζεται να διοικείται ή να ελέγχεται.
12. Οι μαθητές θα πρέπει να συμμετέχουν στη λειτουργία του σχολείου τους.
13. Οι βαθμοί και οι βεβαιώσεις θα πρέπει να καταργηθούν.
14. Στον καθένα θα πρέπει να δίνεται η εγγύηση ενός ελάχιστου εισοδήματος, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία και το επάγγελμα, ακόμα κι αν αποφασίσει να μην κάνει τίποτα.
15. Τα παιδιά θα πρέπει να μεγαλώνουν σε πολλές θρησκείες ταυτόχρονα. Μπορούν να κάνουν την επιλογή τους όταν ενηλικιωθούν.
16. Οι πολιτικοί αρχηγοί θα πρέπει να ακολουθούν τη συμβουλή των επιστημόνων για τη χρήση επιστημονικών ανακαλύψεων.
17. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με το ίδιο δυναμικό.
18. Η ιδιωτική ιδιοκτησία θα πρέπει να απαγορευτεί και η κρατική ιδιοκτησία να ρυθμίζει τα πάντα.
19. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να επιβάλλει τις απόψεις του στους άλλους.
20. Όλη η παραγωγή ρυπογόνων προϊόντων πρέπει να αποτραπεί, ανεξάρτητα από το άμεσο οικονομικό αντίκτυπο.